

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТА РЯТУВАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пожечно-рятувальна підготовка

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова професійна

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньою (освітньо-професійною, освітньо-науковою) програмою

пожежна безпека

назва освітньої програми

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 261 «Пожечна безпека»

код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою

Пожечної та рятувальної підготовки на 2025-2028

(назва кафедри)

навчальний рік.

Протокол від «02» червня 2024 року № 11

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни

пожежно-рятувальна підготовка

(назва навчальної дисципліни)

2024 рік

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Пожежно-рятувальна підготовка» дозволяють виконувати обов'язки пожежного-рятувальника під час несення служби, під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та гасінні пожеж у відповідності до вимог керівних документів, а також з урахуванням гендерного аспекту та питань гендерної рівності.

Даний курс передбачає формування у майбутнього фахівця чітких знань і вмінь щодо виконання посадових інструкцій в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, з врахуванням:

- вимог нормативно-правових документів щодо організації та діяльності оперативно-рятувальної служби;
- призначення, принципів будови, тактико-технічних характеристик та правил експлуатації пожежно-технічного оснащення та спеціального спорядження;
- правил безпеки праці під час проведення оперативних робіт з використанням пожежно-рятувальної техніки, озброєння та оснащення.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі практичні заняття проводяться з використанням матеріально-технічної бази кафедри та НПРЧ НУЦЗ України, що дозволяє максимально приблизити до реальних умов відпрацювання питань, які виносяться на заняття.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Белюченко Дмитро Юрійович старший викладач кафедри пожежної та рятувальної підготовки факультету оперативно-рятувальних сил
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнко, 8, викладацька ПРП СОК.
E-mail	Bel@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Скорочення часу виконання вправ з оперативного розгортання, рятувальних робіт на висоті.
Професійні здібності	Професійні знання і досвід роботи в галузі пожежної безпеки
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Оперативно-технічний метод скорочення часу оперативного розгортання.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Практичні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета: Підготовка фахівців, які мають оволодіти компетентностями, потрібними для запобігання виникненню пожеж, обмеження їх розвитку, убезпечення людей, захист матеріальних цінностей, довкілля від впливу небезпечних чинників пожежі, а також створення умов для пожежогасіння.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати **знання:**

- концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.

уміння/навички:

- поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та

інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

комунікація:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації.
- спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.

автономія та відповідальність:

- управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами.
- спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах.
- здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	Очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна
Рік підготовки	2025-2028
Семестр	3-й, 4-й, 5-й, 6-й, 7-й, 8-й.
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	8,5
- кількість модулів	6
- загальна кількість годин	255
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	
- практичні заняття (годин)	170
- семінарські заняття (годин)	
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	85
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	3-й, 4-й, 5-й, 6-й, 7-й, 8-й.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Теоретичний та практичний матеріал навчальної дисципліни Теоретичний та практичний матеріал навчальної дисципліни «Організація роботи у непридатному для дихання середовищі», «Фізична культура».

4. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми: пожежна безпека, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання			ПРН
Організовувати	вивчення	оперативно-тактичної	ПРН15

характеристики району виїзду пожежно-рятувального підрозділу; розробляти плани пожежогасіння; виконувати розрахунок сил та засобів для ліквідації пожеж та їх наслідків; організувати розвідку пожежі та моніторинг обстановки на пожежі; взаємодіяти з іншими пожежно-рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування пожежі; організувати зв'язок та забезпечувати взаємний обмін інформацією з залученими силами.	
Оцінювати обстановку на пожежі, розраховувати параметри розвитку пожежі та прогнозувати її наслідки. Обирати та передбачати пріоритетність застосування вогнегасних речовин для гасіння пожеж, автоматичних систем пожежогасіння, систем зв'язку та відповідних видів протипожежної техніки; визначити вид пожежно-технічного та спеціального оснащення, основні тактичні прийоми з обмеження розвитку пожежі та її ліквідування, а також заходи безпеки для особового складу, який приймає участь у гасінні пожежі.	ПРН16
Оцінювати технічний стан аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку, обладнання димовидалення та пожежно-технічного оснащення, контролювати безпечну роботу ланок газодимозахисної служби.	ПРН20
Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.	ПРН24

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК2
Здатність працювати як в команді, так і автономно.	ЗК8
Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежнорятувальних робіт.	ПК25
Здатність організувати експлуатацію аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку, обладнання димовидалення та пожежотехнічного оснащення.	ПК28

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Вправи з рятувальними мотузками.

Тема 1.1. Методика в'язання спеціальних вузлів.

Тема 1.2. Методика змотування рятувальної мотузки (30 м) у клубок.

Тема 1.3. Порядок транспортування потерпілих в умовах ведення бойових дій.

Тема 1.4. Підйом по підвищеній штурмовій пожежній драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.

Тема 1.5. Перенесення і встановлення пожежної висувної драбини у вікно 3-го поверху навчальної башти.

Тема 1.6. Порядок проведення оперативного розгортання в умовах ведення бойових дій. Етапи оперативного розгортання.

Тема 1.7. Порядок включення газодимозахисників у ЗІЗОД та виключення з них.

Модуль 2. Вправи з підготовки до оперативного розгортання відділень на пожежно-рятувальних автомобілях

Тема 2.1. Перенесення, встановлення і підйом по пожежній висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти.

Тема 2.2. Підйом по підвищеній штурмовій пожежній драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.

Тема 2.3. Саморятування з 2-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та пожежного рукава

Тема 2.4. Порядок заміни пошкоджених пожежних рукавів, нарощування магістральних та робочих рукавних ліній, прибирання рукавних ліній за низької температури.

Тема 2.5. Встановлення пожежно-рятувального автомобіля на водоймище з приєднанням двох всмоктувальних рукавів та сітки.

Тема 2.6. Встановлення пожежно-рятувального автомобіля на пожежний гідрант.

Тема 2.7. Спорядження ланки ГДЗС.

Модуль 3. Вправи з пожежними драбинами

Тема 3.1. Комбінований підйом по висувній та штурмовій драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.

Тема 3.2. Підйом по пожежній автодрабині на висоту 20 м.

Тема 3.3. Рятування потерпілого з 3-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки.

Тема 3.4. Оперативне розгортання з подачею ствола ГПС 600 через робочу лінію на три рукава $d=51$ мм від автоцистерни.

Тема 3.5. Оперативне розгортання з подачею одного ствола "Б" від автоцистерни з використанням гідроелеватора.

Тема 3.6. Робота з ручними пожежними драбинами.

Тема 3.7. Правила роботи в АСП та методика розрахунку параметрів роботи ланки ГДЗС

Модуль 4. Вправи з оперативного розгортання відділень з установкою пожежно-рятувального автомобіля на вододжерело

Тема 4.1. Підйом ланцюгом у 4 поверх навчальної башти за допомогою ручних пожежних драбин.

Тема 4.2. Підйом по пожежній автодрабині на висоту 20 м з прокладанням рукавної лінії.

Тема 4.3. Оперативне розгортання з подачею переносного лафетного ствола по двох магістральних лініях на три рукава діаметром 77 (66) мм з установкою автоцистерни на водоймище.

Тема 4.4. Оперативне розгортання з подачею ствола "Б" від автоцистерни по

висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти з прокладанням магістральної лінії на три рукава d 77 мм та робочої лінії на два рукава d 51 мм.

Тема 4.5. Організація роботи ланок ГДЗС та робота в АСП.

Модуль 5. Вправи з повного оперативного розгортання відділень на пожежних автоцистернах

Тема 5.1. Оперативне розгортання з подачею одного ствола А та одного ствола Б з прокладанням магістральної лінії на три рукава d= 77 мм та два рукава d= 51 мм з установкою пожежної автоцистерни на пожежний гідрант.

Тема 5.2. Оперативне розгортання з подачею ствола “Б” від автоцистерни з організацією комбінованого підйому по висувній та штурмовій драбині у вікно 4-го поверху навчальної вежі з прокладанням магістральної лінії на два рукава d 77 мм та робочої лінії на два рукава d 51 мм.

Тема 5.3. Організація робочого місця та проведення порятунку постраждалого з вікна третього поверху по висувній пожежній драбині.

Тема 5.4. В'язання рятувальної петлі на умовному постраждалому.

Тема 5.5. Особливості роботи ланок ГДЗС в різних умовах ведення оперативних дій та робота в АСП

Модуль 6. Навчальні вправи з організації порятунку постраждалого з висоти

Тема 6.1. Організація робочого місця та проведення порятунку постраждалого за допомогою щита спинального іммобілізаційного (нош рятувальних) з висотних об'єктів в умовах ведення бойових дій.

Тема 6.2. Організація робочого місця та проведення та порятунк потерпілого з 4-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та косинки.

Тема 6.3. Організація робочого місця та порятунк постраждалого по стаціонарній сходовій клітині будівлі у стійкому горизонтальному положенні за допомогою щита спинального іммобілізаційного (нош рятувальних).

Тема 6.4. Організація робочого місця та проведення саморятування з 4-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та пожежного рукава.

Тема 6.5. Оперативне розгортання з подачею 2-х стволів від автоцистерни на 2-й та 3-й поверх естакади смуги психологічної підготовки з прокладанням магістральної лінії на три рукава d 77 мм та робочих лінії на два рукава d=51 мм з установкою на ПГ.

Тема 6.6. Оперативне розгортання з подачею 2-х пожежних стволів від автоцистерни на верхні поверхи багатомодульного тренажеру контейнерного типу.

Тема 6.7. Робота з ручними пожежними драбинами.

Тема 6.8. В'язання рятувальної петлі на умовному постраждалому в ЗІЗОД.

Тема 6.9. Організація роботи постів безпеки ГДЗС та робота в АСП.

Тема 6.10. Організація роботи постів та баз ГДЗС, робота в АСП.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота
3- й семестр					

Модуль 1. Вправи з рятувальними мотузками.						
Тема 1.1. Методика в'язання спеціальних вузлів.	6		4		2	
Тема 1.2. Методика змотування рятувальної мотузки (30 м) у клубок.	6		4		2	
Тема 1.3. Порядок транспортування потерпілих в умовах ведення бойових дій.	6		4		2	
Тема 1.4. Підйом по підвищеній штурмовій пожежній драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.	6		4		2	
Тема 1.5. Перенесення і встановлення пожежної висувної драбини у вікно 3-го поверху навчальної башти.	6		4		2	
Тема 1.6. Порядок проведення оперативного розгортання в умовах ведення бойових дій. Етапи оперативного розгортання.	6		4		2	
Тема 1.7. Тема. Порядок включення газодимозахисників у ЗІЗОД та виключення з них.	9		6		3	
Разом за модулем 1	45		30		15	
4- й семестр						
Модуль 2. Вправи з підготовки до оперативного розгортання відділень на пожежно-рятувальних автомобілях						
Тема 2.1. Перенесення, встановлення і підйом по пожежній висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти.	6		4		2	
Тема 2.2. Підйом по підвищеній штурмовій пожежній драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.	6		4		2	
Тема 2.3. Саморятування з 2-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та пожежного рукава	6		4		2	
Тема 2.4. Порядок заміни пошкоджених пожежних рукавів, нарощування магістральних та робочих рукавних ліній, прибирання рукавних ліній за низької температури.	6		4		2	
Тема 2.5. Встановлення пожежно-рятувального автомобіля на водоймище з приєднанням двох всмоктувальних рукавів та сітки.	6		4		2	
Тема 2.6. Встановлення пожежно-рятувального автомобіля на пожежний гідрант.	6		4		2	
Тема 2.7. Спорядження ланки ГДЗС	9		6		3	
Разом за модулем 2	45		30		15	
5- й семестр						
Модуль 3. Вправи з пожежними драбинами						

Тема 3.1. Комбінований підйом по висувній та штурмовій драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти.	6		4		2	
Тема 3.2. Підйом по пожежній автодрабині на висоту 20 м.	6		4		2	
Тема 3.3. Рятування потерпілого з 3-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки.	6		4		2	
Тема 3.4. Оперативне розгортання з подачею ствола ГПС 600 через робочу лінію на три рукава d=51мм від автоцистерни.	6		4		2	
Тема 3.5. Оперативне розгортання з подачею одного ствола "Б" від автоцистерни з використанням гідроелеватора.	6		4		2	
Тема 3.6. Робота з ручними пожежними драбинами.	6		4		2	
Тема 3.7. Правила роботи в АСП та методика розрахунку параметрів роботи ланки ГДЗС.	9		6		3	
Разом за модулем 6	45		30		15	
6- й семестр						
Модуль 4. вправи з оперативного розгортання відділень з установкою пожежно-рятувального автомобіля на вододжерело						
Тема 4.1. Підйом ланцюгом у 4 поверх навчальної башти за допомогою ручних пожежних драбин.	6		4		2	
Тема 4.2. Підйом по пожежній автодрабині на висоту 20 м з прокладанням рукавної лінії.	6		4		2	
Тема 4.3. Оперативне розгортання з подачею переносного лафетного ствола по двох магістральних лініях на три рукава діаметром 77 (66) мм з установкою автоцистерни на водоймище.	6		4		2	
Тема 4.4. Оперативне розгортання з подачею ствола "Б" від автоцистерни по висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти з прокладанням магістральної лінії на три рукава d 77 мм та робочої лінії на два рукава d 51 мм.	6		4		2	
Тема 4.5. Організація роботи ланок ГДЗС та робота в АСП.	6		4		2	
Разом за модулем 4	30		20		10	
7- й семестр						
Модуль 5. Вправи з повного оперативного розгортання відділень на пожежних автоцистернах						
Тема 5.1. Оперативне розгортання з подачею одного ствола А та одного	6		4		2	

ствола Б з прокладанням магістральної лінії на три рукава d= 77 мм та два рукава d= 51 мм з установкою пожежної автоцистерни на пожежний гідрант.						
Тема 5.2. Оперативне розгортання з подачею ствола “Б” від автоцистерни з організацією комбінованого підйому по висувній та штурмовій драбині у вікно 4-го поверху навчальної вежі з прокладанням магістральної лінії на два рукава d 77 мм та робочої лінії на два рукава d 51 мм.	6		4		2	
Тема 5.3. Організація робочого місця та проведення порятунку постраждалого з вікна третього поверху по висувній пожежній драбині.	6		4		2	
Тема 5.4. В’язання рятувальної петлі на умовному постраждалому.	6		4		2	
Тема 5.5. Особливості роботи ланок ГДЗС в різних умовах ведення оперативних дій та робота в АСП	6		4		2	
Разом за модулем 5	30		20		10	
8- й семестр						
Модуль 6. Навчальні вправи з організації порятунку постраждалого з висоти						
Тема 6.1. Організація робочого місця та проведення порятунку постраждалого за допомогою щита спинального іммобілізаційного (нош рятувальних) з висотних об’єктів в умовах ведення бойових дій.	6		4		2	
Тема 6.2. Організація робочого місця та проведення та порятунок потерпілого з 4-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та косинки.	6		4		2	
Тема 6.3. Організація робочого місця та порятунок постраждалого по стаціонарній сходовій клітині будівлі у стійкому горизонтальному положенні за допомогою щита спинального іммобілізаційного (нош рятувальних).	6		4		2	
Тема 6.4. Організація робочого місця та проведення саморятування з 4-го поверху навчальної башти за допомогою рятувальної мотузки та пожежного рукава.	6		4		2	
Тема 6.5 Оперативне розгортання з подачею 2-х стволів від автоцистерни на 2-й та 3-й поверх	6		4		2	

естакади смуги психологічної підготовки з прокладанням магістральної лінії на три рукава d 77 мм та робочих лінії на два рукава d=51 мм з установкою на ПВ						
Тема 6.6. Оперативне розгортання з подачею 2-х пожежних стволів від автоцистерни на верхні поверхи багатомодульного тренажеру контейнерного типу.	6		4		2	
Тема 6.7. Робота з ручними пожежними драбинами.	6		4		2	
Тема 6.8. В'язання рятувальної петлі на умовному постраждалому в ЗІЗОД.	4		2		2	
Тема 6.9. Організація роботи постів безпеки ГДЗС та робота в АСП.	8		6		2	
Тема 6.10. Організація роботи постів та баз ГДЗС, робота в АСП.	6		4		2	
Разом за модулем 8	60		40		20	

Форми та методика викладання та вивчення

Основні форми навчального процесу при вивченні освітніх компонент, навчальні заняття (лекції, практичні заняття, консультації); самостійна робота здобувачів; робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет; контрольні заходи (поточне оцінювання, модульне оцінювання, підсумкове оцінювання).

Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостей (інтелектуальних, психологічних, морально-етичних тощо) здобувачів, наявних умов і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)

В ході проведення практичного заняття та виконання практичних вправ з пожежно-рятувальної підготовки здобувачі послідовно вивчають методику виконання цих вправ, неодноразово повторюючи необхідні технічні навички та в подальшому вдосконалюють виконання спеціальних навчальних вправ, виконують їх на встановлені часові показники з дотриманням встановлених вимог з охорони праці та методичних рекомендацій.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей. Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є виконання здобувачами навчальних практичних вправ з пожежно-рятувальної підготовки та нормативів із спеціальної підготовки, визначення рівня теоретичних знань у системі опитування Open Test 2 або додаткових поточних контрольних питань.

Критерії оцінювання

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням накопичувальної 100-бальної шкали.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль та оцінювання здійснюється на кожному практичному занятті методом виконання навчальних та практичних вправ з спеціальної підготовки, як на нормативні показники визначеного часу так і чіткого дотримання послідовності виконання навчальної вправи з пожежно-рятувальної підготовки з встановленими заходами безпеки праці.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Усі навчальні зі спеціальної підготовки які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни необхідно виконати (відпрацювати протягом навчального семестру) на встановлений часовий показник (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.), а всі практичні вправи пожежної та рятувальної підготовки без встановлених часових показників необхідно виконати (відпрацювати протягом навчального семестру) в чіткій встановленій послідовності та з дотриманням встановлених заходів з охорони праці.

З метою вдосконалення практичної підготовки та поглиблення і закріплення практичних навичок всі установчі практичні заняття проводяться на спеціалізованій матеріально-технічній базі де здобувач вивчає та вдосконалює навички з виконання вправ з спеціальної та пожежно-рятувальної підготовки з застосуванням сучасного пожежно-технічного оснащенням та озброєнням.

Кожний здобувач має можливість отримати консультації та необхідні методичні вказівки. Вивчення теоретичної складової за темами практичних занять виконується у часи самостійної роботи.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

I. Поточний контроль				
Вид навчальної роботи		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
Модуль № 1	Лекції	0	0	0
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	7	14	100
	Модульна робота	0	0	0
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Модуль № 2	Лекції	0	0	0
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	7	14	100
	Модульна робота	0	0	0
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Модуль № 3	Лекції	0	0	0
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	7	14	100
	Модульна робота	0	0	0
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Модуль № 4	Лекції	0	0	10
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	5	20	100

	Модульна робота	0	0	0
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Модуль № 5	Лекції	0	0	00
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	5	20	100
	Модульна робота	0	0	0
	Екзамен	0	0	0
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
Модуль № 6	Лекції	0	0	00
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	10	6	60
	Модульна робота	0	0	0
	Екзамен			
	Теоретична частина 20 (10./10); Практична частина 20 (10/10)	1	40	40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті оцінюється в діапазоні від 0 до 14 балів у 1-3 модулі; у від 0 до 20 балів у 4-5 модулі; та від 0 до 6 балів у 6 модулі:

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті та лекції оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів:

6 (13-14 у 1-3 модулі; 18-20 у 4-5 модулі) балів – в повному обсязі виконує нормативи та практичні вправи із спеціальної підготовки з дотриманням методики виконання, чіткої послідовності вправи та з дотриманням необхідних заходів з безпеки праці (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.), у повному обсязі володіє здобувач теоретичним матеріалом;

4-5 (11-12у 1-3 модулі; 16-17 у 4-5 модулі) балів – на достатньому рівні виконує нормативи та практичні вправи із спеціальної підготовки з дотриманням методики виконання вправи та з дотриманням необхідних заходів з безпеки праці (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.), на достатньому рівні володіє теоретичним матеріалом;

2-3 (9-11 у 1-3 модулі); 13-15 у 4-5 модулі) бали – на середньому рівні виконує нормативи та практичні вправи із спеціальної підготовки з незначними помилками методики виконання вправи та заходів з охорони праці з, які здобувач самостійно виправляє (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.), в цілому володіє теоретичним матеріалом;

2 (7-8 у 1-3 модулі; 11-12 у 4-5 модулі) балів - виконує нормативів та практичних вправи з спеціальної підготовки з мінімально допустимими показниками часу для оцінювання, допускає значні порушення методики виконання вправи, може самостійно виправляти за вказівкою викладача, які ускладнюють виконувати вправу але не впливають на дотримання заходів з безпеки праці (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.), на низькому рівні обсязі володіє теоретичним;

0 балів – не виконує нормативів та практичних вправи з спеціальної підготовки порушає послідовності вправи та недотримується необхідних заходів з безпеки праці (норматив відповідно до наказу ДСНС України №511 від 15.06.2017р.) не

володіє теоретичним матеріалом з дисципліни.

Критерії підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти очної форми навчання при комп'ютерному тестуванні: Комп'ютерне тестування здобувачів вищої освіти очної форми навчання проводиться у системі OPEN TEST 2. Максимальна кількість балів за тестування за темами модуля 6 становить 10 балів. Відповідність встановлених балів оцінюється згідно критеріїв, визначених програмою системи тестування.

Перелік теоретичних питань до самостійної підготовки:

1. Визначити основні обов'язки оперативного розрахунку відділення на пожежній автоцистерні (АЦ).
2. Визначити вимоги безпеки праці під час проведення оперативного розгортання сил та засобів.
3. Призначення, будова та характеристика рятувальних мотузок.
4. Визначити порядок нарощування(заміни) зіпсованої рукавної лінії, без зупинки насосу пожежного автомобіля.
5. Класифікація пожежно-рятувальних автомобілів залежно від призначення.
6. Визначити способи прокладки рукавних ліній через різні види перешкод.
7. Визначити вимоги безпеки праці під час прокладання пожежних рукавних ліній.
8. Визначити порядок випробування рятувальної мотузки.
9. Класифікація пожежно-рятувальних автомобілів залежно від допустимої повної маси пожежно-рятувальні автомобіля.
10. Визначити порядок прокладки та змотування рукавних ліній з одинарної та подвійної скатки.
11. Порядок проведення оперативного розгортання. Визначити види оперативного розгортання.
12. Згортання сил та засобів після завершення оперативних дій.
13. Визначити порядок виконання практичної вправи з оперативного розгортання відділення на пожежній АЦ з подачею одного ствола "ГПС-600" кількість рукавів: 51 мм -3 шт. Визначити необхідні вимоги з охорони праці, умови виконання вправи.
14. Визначити тактико-технічні характеристики штурмової пожежної драбини, призначення.
15. Визначити періодичність та методику за якою проводиться випробування штурмової пожежної драбини.
16. Визначити як виконується прокладка рукавних ліній через проїжджу частину та залізничне полотно.
17. Визначити вимоги охорони праці, які необхідно дотримуватися при відпрацюванні практичної вправи "Підйом по штурмовій пожежній драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти".
18. Визначити періодичність та методику за якою проводиться випробування рукавної затримки.
19. Визначити коли та кім перевіряється зовнішнім оглядом рятувальна мотузка.
20. Визначити порядок виконання, послідовність дій рятувальника при виконанні вправи "Саморятування за допомогою рятувальної мотузки".
21. Визначити призначення пояса пожежного рятувальника, періодичність випробування.
22. Визначити порядок та послідовність дій при виконанні практичної вправи "В'язання петлі для підйому пожежно-технічного обладнання на висоту".
23. Визначити порядок підйому рукавної лінії на висоту:
  - при допомозі рятівної мотузки.
  - по стаціонарним та ручним драбинам, автодрабинами.

24. Обов'язки пожежного-рятувальника під час прокладання рукавної лінії.
25. Визначити умови пошкодження пояса пожежного рятувальника при яких забороняється його використання.
26. Призначення карабіна пожежного. Визначити періодичність випробування та перевірки.
27. Визначити типі та призначення спеціальних вузлів які використовуються при виконанні аварійно-рятувальних робіт.
28. Визначити порядок виконання вправи "Підйому по висувній пожежній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти".
29. Визначити вимоги охорони праці, які необхідно дотримуватися при відпрацюванні вправи "Підйому по висувній пожежній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти".
30. Визначити призначення та тактико-технічні характеристики висувної пожежної драбини.
31. Визначити основні вимоги безпеки праці під час виконання оперативного розгортання.
32. Визначити порядок транспортування та евакуації постраждалих.
33. Визначити дії пожежного-рятувальника №1,2,3,4 під час виконання вправи з оперативного розгортання відділення на пожежній автоцистерні АЦ з подачею ствола Б по висувній драбині в вікно 3-го поверху учбової башти.
34. Терміни випробування та перевірки електрозахисних засобів: діелектричних рукавичок; діелектричних бот; діелектричних калош; ножиць; килимків.
35. Види захисного одягу та спорядження пожежного-рятувальника.
36. Визначити види та типи пожежних рукавів та основні їх параметри.
37. Що включає в себе підготовка до оперативного розгортання.
38. Що включає в себе попереднє оперативне розгортання.
39. Що включає в себе повне оперативне розгортання проводиться.
40. Як поділяються напірні пожежні рукави за призначенням.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку в 2, 3, 4, 5, 6, 7-му семестрах, який виставляється як сума балів за всіма видами навчальної роботи. Підсумковий контроль успішності на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену у 8 семестрі. Екзаменаційний білет складається із 2 теоретичних питань та 2 практичних завдань.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням накопичувальної 100-бальної шкали:

90-100 балів – у повному обсязі володіє здобувач теоретичним матеріалом та виконанні всі навчальні практичні вправи згідно методичних рекомендацій та без порушень вимог охорони праці;

80-89 бали – на достатньому рівні володіє теоретичним матеріалом та виконанні всі навчальні практичні вправи в повній послідовності згідно методичних рекомендацій та без порушень вимог охорони праці;

65-79 балів – в цілому володіє теоретичним матеріалом та виконанні всі практичні вправи згідно методичних рекомендацій, але допускає незначні неточності, які не впливають на загальний результат, не допускає порушень вимог охорони праці;

55-64 балів – не в повному обсязі володіє теоретичним матеріалом та під час виконання практичних вправ допускає недотримання необхідної чіткої методичної послідовності, самостійно виправляє встановлені помилки за вказівкою викладача,

дотримується вимог охорони праці;

50-54 на низькому рівні обсязі володіє теоретичним матеріалом та під час виконання навчальних практичних вправ виконує на встановлені мінімальні кількісні показники встановленого часу.

0-49 балів – не володіє навчальним матеріалом не в виконує практичні вправи.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у НУЦЗУ, Кодексу про академічну доброчесність НУЦЗУ, Положення про систему забезпечення Національним університетом цивільного захисту України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості).

2. Кожний викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт.

3. Викладач обов'язково враховує присутність здобувачів на заняттях (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються), активність під час обговорення навчальних питань, попередню підготовку до практичних і семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне та своєчасне виконання завдань.

4. Без дозволу викладача користування мобільними пристроями на заняттях не дозволяється.

5. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

6. Здобувач вищої освіти на заняттях з освітньої компоненти «Пожежно-рятувальна підготовка» повинен приймати активну участь у відпрацюванні практичних навчальних вправ чітко та безпомилково виконувати всі практичні вправи з пожежно-рятувальної підготовки, до практичних занять повинен бути попередньо опрацьовувані теоретичні питання дисципліни за рекомендованою літературою.

7. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

8. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

9. Чітко виконувати вимоги з охорони праці та методичних рекомендацій щодо виконання практичних вправ з пожежно-рятувальної підготовки.

Політика доброчесності

1. Здобувач вищої освіти при виконанні самостійної чи індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і має право на повторне виконання завдання, що передбачене силабусом, з дотриманням політики доброчесності.

2. При виконанні індивідуальної самостійної роботи над рефератами до захисту допускаються роботи, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Література:

1. Освітньо-професійна програма “Пожежна безпека” за спеціальністю 261 “Пожежна безпека” галузь знань 26 “Цивільна безпека”, рівень вищої освіти – рівень

вищої освіти перший, ступень – бакалавр:
https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/osvitni_programi/2024/261_PB_bak_24.pdf.

2. Наказ МВС України від 15 червня 2017 року № 511 “Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту”:
https://zakononline.com.ua/documents/show/383372_758874

3. Наказ МВС України від 26.04.2018 року № 340 “Про затвердження Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж”:
https://zakononline.com.ua/documents/show/373496_769887

4. Наказ ДСНС України від 02.04.2024 № 375 “Рекомендації про особливості виконання органами управління та підрозділами ДСНС завдань за призначенням у населених пунктах і на територіях під час збройної агресії”
<https://dsns.gov.ua/upload/2/0/8/0/8/1/6/rekom.pdf>

5. Методичні рекомендації щодо виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників ОРС ЦЗ ДСНС України до виконання завдань за призначенням: <https://dsns.gov.ua/osvita-i-nauka/metodichni-materiali-z-profesiynoyi-pidgotovki/metodichini-rekomendaciyi>

6. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану. Навчальний посібник / Львів, 2023. <https://dsns.gov.ua/upload/1/9/2/4/3/5/9/diyi-dsns-objednana-kniga-compressed.pdf>

7. Пожежно-рятувальна підготовка: підручник / Безуглов О. Є., Семків О. М., Чернуха А. А. // Харків, НУЦЗУ, 2020: <http://ors.nuczu.edu.ua/uk/nav-l-pogp/11-kafedra-pozhezhnoi-ta-riativalnoi-pidhotovky/53-pozhezhno-ryativalna-pidgotovka-praktichnij-posibnik>

8. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 “Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України”:
<https://zk.dsns.gov.ua/upload/4/6/4/9/5/6/2020-10-11-nakaz-312.pdf>

9. Первинна підготовка пожежного-рятувальника / Безуглов О.Є., Коленов О.М., Іщук В.М. Навчальний посібник// Харків, 2013:
https://cz.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-orhanizatsii-ta-tekhnichnoho-zabezpechennia-avariino-riativalnykh-robit/1738/PPPR_orig_mak_na_sajt.pdf

8. Довідник пожежного-рятувальника: <https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/7/2018-10-2-112-dovidnik-pozeznogo-ryativalnika-2018.pdf>.

10. Наказ МВС України від 25.09.2023 року № 780 “Про затвердження Порядку організації роботи органів управління та підрозділів, закладів освіти системи ДСНС під час підготовки особового складу, гасіння пожеж, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, радіоактивного, хімічного забруднення та біологічного зараження”:
https://zakononline.com.ua/documents/show/523661_762649

11. Наказ ДСНС України 31.10.2023 № 870 “Про затвердження Положення про газодимозахисну службу Державної служби України з надзвичайних ситуацій”:
<https://if.dsns.gov.ua/upload/1/9/6/6/5/7/4/polozennia-pro-gdzs-870.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Освіта і наука URL:
<https://dsns.gov.ua/osvita-i-nauka>

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Національного університету цивільного захисту України. URL: <https://nuczu.edu.ua/ukr>.

4. Бібліотека Національного університету цивільного захисту URL: <http://library.nuczu.edu.ua/>

5. Відкрита системою тестування OpenTest2 URL: <http://univer.nuczu.edu.ua/opentest2/>.

Розробник:

(підпис)

Дмитро БЕЛЮЧЕНКО
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)